

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет (інститут) географічний

Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС

обов'язкового освітнього компонента
ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(назва ОК)

підготовки _____ **магістра** _____

(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ **014.07 Середня освіта (Географія)** _____

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми **Середня освіта (Географія.** _____

Економіка) _____

(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Луцьк – 2023

Силабус освітнього компонента «Випускна кваліфікаційна робота» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Географія. Економіка)».

Розробник: к. г. н., доц. Потапова А. Г.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Потапова А. Г.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії
протокол № 1 від 31 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри: _____

Погребський Т. Г.

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна/заочна форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 014.07 Середня освіта. географія Середня освіта. Географія. Економіка. Магістр	Обов'язковий
Кількість годин / кредитів 270/9		Рік навчання 2-й
		Семестр 3-й
		Лекції 0 год.
ІНДЗ: немає		Практичні 0 год.
		Самостійна робота 252 год. /238 год.
	Консультації 18/32 год.	
		Форма атестації: Публічний захист кваліфікаційної роботи
Мова навчання українська		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Викладач	Наукові керівники здобувачів
Науковий ступінь	кандидати наук, доктори наук
Вчене звання	доценти, професори
Консультації	https://vnu.edu.ua/uk/chairs/ekonomichnoyi-ta-socialnoyi-geografiyi

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Анотація освітнього компонента

Атестація здійснюється у формі публічного захисту випускної кваліфікаційної роботи. Атестація здійснюється екзаменаційною комісією відкрито і публічно відповідно до Положення про державну екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/2022-Положення-про-ДЕК_2021-1-1.pdf) згідно з визначеними навчальним планом термінами за графіком роботи, затвердженим відповідно до цього Положення.

Випускна кваліфікаційна робота передбачає самостійне розв'язання складної задачі у сфері географії та економіки, що потребує проведення досліджень та/або здійснення інновацій.

Виконується, оформлюється та подається до захисту відповідно до вимог Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проекти) (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_ПОЛОЖЕННЯ_про_випуск_роботи-Ред-1.pdf).

У випускній кваліфікаційній роботі не повинно бути академічного плагіату, фабрикації та фальсифікації. Випускна кваліфікаційна робота має бути розміщена в електронному фонді університету, відповідно до вимог Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Пререквізити

Освітні компоненти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), що містять знання, уміння й навички, необхідні для опанування освітнього компонента «Випускна кваліфікаційна робота»: освітні компоненти циклу загальної підготовки та циклу професійної підготовки освітньо-професійної програми Середня освіта (Географія. Економіка).

Постреквізити

Уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення освітнього компонента «Випускна кваліфікаційна робота» застосовуються для розробки, написання, належного оформлення та успішного захисту кваліфікаційної роботи, а в подальшому – у професійній діяльності.

Мета і завдання освітнього компонента

Метою випускної кваліфікаційної роботи є систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Географія. Економіка), формування навичок застосування цих знань під час розв'язання конкретних практичних, науково-методичних і науково-технічних задач; розвиток навичок самостійної науково-дослідної роботи й оволодіння методикою теоретичних, експериментальних та науково-практичних досліджень, використаних під час виконання кваліфікаційної роботи; набуття досвіду з аналізу отриманих результатів досліджень, формулювання нових висновків і положень, набуття досвіду з їх прилюдного захисту.

Випускна кваліфікаційна робота повинна представляти закінчену розробку актуальної наукової або прикладної фахової проблеми. Вона повинна:

- бути актуальною, мати новизну, виконуватися на рівні сучасних досягнень науки і техніки;
- мати спрямування на вирішення практичних завдань майбутньої професійної діяльності;
- стимулювати у здобувачів творчий пошук нових пріоритетних наукових рішень;
- вимагати опрацювання спеціальної наукової і методичної літератури;
- передбачати вибір оптимальних рішень на основі застосування математичних методів моделювання з використанням сучасних засобів обчислювальної техніки;
- пов'язуватися з планами наукових досліджень керівника, кафедри, інших наукових підрозділів закладу;
- узагальнювати і розвивати науково-дослідницькі вміння здобувача освіти.

Основними завданнями освітнього компонента є:

- вивчення чинної нормативної бази та аналітико-статистичних показників державних органів з питань економічної діяльності суб'єктів господарювання та регіонального розвитку;
- дослідження умов та чинників розміщення і функціонування об'єкта дослідження;
- аналіз соціально-економічний стану обраного об'єкта дослідження (галузі, адміністративного району, області, міста, підприємства і т. п.) з обов'язковим виділенням основних проблем його розвитку та шляхів їх вирішення;
- обґрунтування методичних особливостей використання матеріалів дослідження у навчально-виховному процесі закладів загальної середньої, фахової передвищої, вищої освіти.

Результати навчання (Компетентності)

Компетентності, формування котрих забезпечує освітній компонент «Написання випускної кваліфікаційної роботи»:

Загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1);
- здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності (ЗК2);
- здатність планувати та управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати якість виконуваних робіт (ЗК3);
- здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним (ЗК4);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) та приймати обґрунтовані рішення (ЗК5);
- здатність розробляти та презентувати освітні проєкти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети (ЗК6);
- здатність здійснювати науково-педагогічні дослідження, прогнозувати та презентувати їх результати (ЗК7).

Спеціальні (фахові, предметні) компетенції:

- здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності (ФК1);
- здатність використовувати інновації у професійній діяльності (ФК2);
- здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати потреби, перспективи та наявні ресурси для професійного розвитку впродовж життя (ФК3);
- здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу (ФК6);
- здатність забезпечувати функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища (ФК7);
- здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності (ФК8);
- здатність усвідомлювати та інтегрувати концептуальні природничо-географічні, суспільно-географічні, картографічні, психолого-педагогічні знання та навички (ПК1);
- здатність розв'язувати задачі у професійній діяльності з методики профільного навчання географії та позакласної роботи, спрямовані на формування у здобувачів освіти ключових і предметних географічних компетентностей, фахового світогляду (ПК2);
- здатність здійснювати самостійно та організовувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх (ПК3);
- здатність до поглиблення знань і вдосконалення предметної області природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії, що включають новітні наукові здобутки у сфері професійної педагогічної діяльності, є основою для оригінального мислення, проведення досліджень та критичного осмислення професійних проблем (ПК4);
- здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації географічних і психолого-педагогічних знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях (світовому, регіональному, державному, локальному), працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом (ПК5);
- здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності (ПК6);
- здатність оперувати системними економічними знаннями для формування в учасників освітнього процесу підприємливості та фінансової грамотності (ПК8);
- вміння використовувати фундаментальні економічні поняття, процеси та явища в умовах ринкової економіки на рівні суб'єкта господарювання, держави та світу (ПК9).

Програмні результати навчання

Результатом вивчення освітнього компонента «Випускна кваліфікаційна робота» є:

- демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області **(PH1)**;
- демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо **(PH2)**;
- називає і описує основні принципи, функції, сучасні форми та методи управління освітньої діяльності, демонструє вміння планувати й управляти освітньою діяльністю, забезпечувати та оцінювати її якість **(PH3)**;
- формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність **(PH4)**;
- описує методику розробки освітніх проєктів, пояснює зміст та призначення їх етапів, аналізує спроможність управління процесом їх впровадження, прогнозує очікувані результати **(PH5)**;
- визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження **(PH6)**;
- визначає, аналізує та характеризує педагогічні інновації, демонструє вміння їх практичного застосування у професійній діяльності **(PH7)**;
- описує показники якості педагогічної діяльності, аналізує можливі впливи на них внутрішніх і зовнішніх чинників, визначає індивідуальні професійні потреби, шляхи покращення власної педагогічної майстерності, обирає ресурси для професійного розвитку впродовж життя **(PH8)**;
- демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання **(PH9)**;
- називає і аналізує шляхи мотивації учнів до саморозвитку, демонструє вміння розробляти план практичної реалізації для формування адекватної позитивної самооцінки й я-ідентичності. **(PH10)**;
- демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу **(PH11)**;
- знає та дотримується умов функціонування безпечного та інклюзивного освітнього середовища **(PH12)**;
- демонструє здатність діяти автономно і в команді **(PH13)**;
- демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів **(PH14)**;
- розуміє концептуальні засади та основні теоретико-методологічні проблеми природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії та профільної географії на рівні новітніх наукових здобутків **(PRH1)**;
- обирає шляхи розв'язання практичних задач у професійній діяльності з методики профільного навчання географії та позанавчальної роботи, творчо застосовує методи формування ключових і предметних географічних компетентностей здобувачів у закладах освіти різного типу **(PRH2)**;
- знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання географії, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії та освітнього процесу з географії, організовувати дослідницьку роботу **(PRH3)**;

– обґрунтовує вибір сучасних методів і технологій прикладних географічних досліджень, профільного навчання географії, позанавчальної роботи зі здобувачами освіти, володіє методикою географічних досліджень, необхідних для організації практичних занять з географії та позашкільної роботи, демонструє вміння організовувати дослідницьку роботу здобувачів освіти (ПРН4);

– обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори (ПРН5);

– демонструє володіння спеціалізованими вміннями та навичками розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності (ПРН6);

– здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, інформаційно-комунікаційні технології (ПРН7);

– здійснює планування та реалізацію подальшого життя на основі економічних і фінансових знань, умінь, навичок та цінностей для досягнення особистих, професійних та суспільних цілей (ПРН8);

– володіє критичним та аналітичним мисленням, що базується на фундаментальних поняттях, процесах та явищах економіки, задля реалізації діяльності на мікро-, мезо- та макро- рівнях (ПРН9).

Порядок визначення та затвердження тематики випускної кваліфікаційної роботи (ВКР)

Тематика ВКР повинна відповідати професійним завданням, зафіксованим в освітньо-кваліфікаційній характеристиці другого (магістерського) рівня вищої освіти та галузі знань 01 Освіта / Педагогіка. Перелік тем ВКР формується випусковими кафедрами, оновлюється кожного навчального року та затверджується рішенням вченої ради географічного факультету.

Тематику ВКР пропонують здобувачам освіти на початку навчального року. Здобувачі освіти мають право запропонувати свою тему з обґрунтування доцільності її розробки. У таких випадках перевагу надають темам, які безпосередньо пов'язані з місцем майбутньої професійної діяльності випускника.

У зміст випускної кваліфікаційної роботи повинні бути включені питання або розділи, що будуть розкривати специфіку педагогічного складника спеціальності Середня освіта (Географія), міститимуть аналіз існуючих новітніх педагогічних технологій та їх практичне використання у професійній діяльності.

Основними критеріями вибору теми кваліфікаційного дослідження є:

- актуальність, елементи новизни і перспективність обраної теми;
- ступінь вивчення теми попередниками;
- наявність доступної для здобувача і достатньої для розкриття теми джерельної бази;
- можливість виконання теми на цій кафедрі;
- зв'язок теми з конкретними науковими планами та довгостроковими програмами кафедр;
- можливість отримання від впровадження результатів дослідження науково-освітнього ефекту;
- особисті наукові інтереси здобувача.

Організаційні етапи написання ВКР

Після затвердження на кафедрі теми здобувач освіти разом із науковим керівником розробляє індивідуальний план-графік виконання ВКР із зазначенням усіх етапів та термінів її виконання, який підписує здобувач, науковий керівник та затверджується на засіданні

кафедри. Він складається у двох примірниках, один з яких одержує здобувач, інший зберігається на кафедрі. Зміна плану-графіка виконання ВКР можлива тільки за згодою наукового керівника.

Організаційно процес написання ВКР складається з таких етапів:

– *підготовчого*, який починається з вибору здобувачем теми і складання індивідуального плану-графіка. Здобувач повинен ознайомитися зі станом проблеми, провести необхідний огляд та аналіз аналогічних програмних розробок;

– *основного*, який реалізовується відповідно до вимог щодо організації наукового дослідження і передбачає збирання фактичного матеріалу, його обробку, написання тексту роботи відповідно до її плану, формулювання висновків та рекомендацій для подання науковому керівникові з метою перевірки; підготовку публікацій з теми дослідження;

– *оформлювального*, який здійснюється під час проходження переддипломної педагогічної практики і завершується орієнтовно за місяць до захисту випускної кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК. На цьому етапі робота повинна бути повністю виконана та перевірена керівником;

– *підсумкового*, який включає отримання відгуку керівника та рецензії на випускну кваліфікаційну роботу від кваліфікованого спеціаліста відповідного профілю, як правило, з іншої організації або установи; проведення попереднього захисту на кафедрі, отримання рекомендації випускової кафедри про допуск до захисту, подання роботи до ЕК.

Контроль за виконанням ВКР

Безпосередній контроль за виконанням ВКР відповідно до календарного плану здійснює науковий керівник.

Інформацію наукових керівників про хід виконання здобувачами ВКР заслуховують на засіданнях кафедри двічі протягом навчального року. При цьому визначають, як здобувач справляється з роботою, які у нього виникають труднощі та яких заходів треба вжити для їх подолання.

Кафедра має право не пізніше ніж за 20 днів до початку екзаменів рекомендувати відсторонення здобувача освіти від виконання роботи, якщо вона не буде виконана вчасно з причин його неорганізованості чи недисциплінованості, що обов'язково фіксується в рішенні кафедри. Це є підставою для порушення клопотання про відрахування здобувача за невиконання навчального плану.

Порядок призначення та затвердження наукових керівників

Випускна кваліфікаційна робота для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП Середня освіта (Географія. Економіка) проводиться згідно з навчальними планами денної та заочної форм навчання. Протягом написання випускної кваліфікаційної роботи та виконання основних завдань індивідуального плану-графіку виконання ВКР із зазначенням усіх етапів та термінів її виконання, кожен здобувач освіти повинен отримати конкретні результати з теми, що будуть відображені у випускній кваліфікаційній роботі.

Науковими керівниками випускної кваліфікаційної роботи призначають висококваліфікованих фахівців кафедри з числа професорів і доцентів. У випадках, коли робота має прикладний характер, до керівництва її виконанням можуть залучатися висококваліфіковані спеціалісти відповідної галузі.

Обов'язки наукового керівника роботи:

– допомагає здобувачеві обрати найбільш перспективний і актуальний напрям кваліфікаційного дослідження;

– знайомить здобувача з вимогами щодо підготовки та захисту кваліфікаційної роботи;

– надає допомогу щодо розробки календарного плану-графіку на весь період виконання дослідження (від вибору теми до захисту роботи);

– рекомендує здобувачеві необхідну наукову літературу та джерела з теми роботи;

- регулярно надає консультації;
- стежить за ходом написання роботи, контролює своєчасне подання роботи до захисту в ЕК;
- надає допомогу здобувачеві в підготовці роботи до захисту;
- складає відгук на кваліфікаційну роботу та розкриває її зміст під час виступу на захисті кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК.

Обов'язки здобувачів

Здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП Середня освіта (Географія. Економіка) при написанні випускної кваліфікаційної роботи зобов'язані:

- до початку написання роботи отримати від керівника роботи консультацію щодо оформлення усіх необхідних документів;
- обрати найбільш перспективний і актуальний напрям кваліфікаційного дослідження;
- розробити календарний план-графік на весь період виконання дослідження (від вибору теми до захисту роботи);
- систематично працювати над виконанням завдань за календарним планом-графіком;
- у повному обсязі виконувати усі завдання, передбачені календарним планом-графіком, зазначені в індивідуальному графіку та вказівками безпосереднього наукового керівника;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- постійно підтримувати контакти з кафедрою та у призначений науковим керівником роботи термін з'явитися на проміжний контроль;
- приймати участь у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо щодо висвітлення результатів випускної кваліфікаційної роботи;
- пройти попередній захист на засіданні кафедри за встановленим графіком, але не пізніше ніж за три тижні до захисту випускної кваліфікаційної роботи;
- висвітлити результати виконаної випускної кваліфікаційної роботи та оформити їх відповідно до вимог Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проекти) (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_ПОЛОЖЕННЯ_про_випуск_роботи-Ред-1.pdf);
- не пізніше ніж за місяць до захисту подати на кафедру виконану випускну кваліфікаційну роботу (проект) разом з анотацією українською та англійською мовами (кожна обсягом 1900–2000 знаків з пробілами), ключовими словами /словосполученнями; письмову рецензію на ВКР з рекомендованою оцінкою.

Вимоги до структури та змісту випускних кваліфікаційних робіт

Зміст кваліфікаційного дослідження повинен відповідати стандартам вищої освіти. Робота має бути актуальною, скерованою на новітні методи теоретичного й експериментального дослідження, створення нових технологій, приладів, обладнання тощо, розкривати самостійне дослідження автора, містити елементи наукової новизни та відображати практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та впровадження у сферу практичної діяльності.

Обов'язковими структурними елементами ВКР є:

Титульна сторінка роботи.

Анотація (українською і англійською). В анотації подають прізвище та ініціали автора і тему роботи; стислий виклад результатів дослідження із зазначенням наукової новизни та за наявності практичного значення; ключові слова (подають у називному відмінку, друкують у рядок через кому). Обсяг анотації не повинен перевищувати 3 сторінки.

Зміст. Зміст подають на початку роботи. Він містить найменування та номери початкових сторінок вступу, усіх розділів, підрозділів та пунктів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

Перелік умовних позначень, символів, одиниць і термінів. Такий перелік наводиться, якщо в роботі вжито специфічну термінологію, маловідомі скорочення, нові символи тощо. Перелік друкують двома колонками, у яких ліворуч за абеткою наводять скорочення, праворуч – їх детальне розшифрування. Якщо спеціальні терміни, символи, позначення і таке інше повторюються менше трьох разів, перелік не складають, а їх пояснення наводять у тексті при першому згадуванні.

Вступ включає актуальність теми, мету і завдання дослідження, об'єкт і предмет дослідження, практичне значення отриманих результатів, апробацію результатів дослідження. Обсяг вступу не повинен перевищувати 2–4 сторінки.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими вже підходами до розв'язання проблеми обґрунтовують актуальність і доцільність роботи для розвитку ОПП Середня освіта (Географія. Економіка) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка.

Якщо робота виконується у системі досліджень кафедри (відділу, організації тощо), коротко визначають зв'язок вибраного напрямку з планами організації, галузевими, державними планами та програмами. Обов'язково потрібно зазначити роль автора у виконанні цих науково-дослідних завдань.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету роботи і конкретні завдання, які необхідно розв'язати для досягнення поставленої мети. Мета – це кінцевий науковий результат, якого прагне досягти автор роботи у процесі власного дослідження. Завдання – це конкретні шляхи, засоби досягнення поставленої мети.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, яке породжує проблемну ситуацію.

Предмет дослідження знаходиться в межах об'єкта і становить частину від цілого (тобто об'єкта). Об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і часткове. В об'єкті виділяють ту його частину, яка й стане предметом дослідження. Саме на предмет спрямована увага автора, оскільки він має визначити назву роботи.

Практичне значення одержаних результатів. Потрібно подати відомості про використання результатів роботи або рекомендації щодо їх використання із зазначенням певної галузі, теоретичного або практичного навчального курсу; висвітлити практичне застосування отриманих результатів або рекомендації щодо їх використання. Стисло повідомляють про впровадження результатів дослідження, назвавши організації, у яких здійснена реалізація, форми реалізації. Зазвичай впровадження оформлюється актом, підписаним представниками організацій, які використовують впроваджені матеріали.

Апробація результатів та публікації. Якщо автор брав участь у наукових конференціях, семінарах, засіданнях наукового гуртка з оголошенням результатів своєї роботи та має цьому підтвердження (опубліковані тези, статті або програму конференції за темою роботи), то слід зазначити їх назву, рік та місце проведення, а також вказати публікації з теми дослідження.

Основна частина. Складається з розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів. Структура основної частини роботи повинна розкривати реалізацію завдань ВКР. У розділах основної частини подають: огляд літератури за темою і вибір напрямків досліджень, виклад загальної методики та основних напрямів досліджень, експериментальну частину і методику досліджень, проведені теоретичні або експериментальні дослідження, аналіз і узагальнення результатів досліджень.

У змісті першого розділу, як правило, подають теоретичні питання з теми випускної кваліфікаційної роботи, написані з використанням літературних першоджерел. Велике значення має правильне трактування понять теми, їх точність і науковість. Використані терміни мають бути загальноживаними чи подаватися з посиланням на їх автора.

Інші розділи пишуть відповідно до теми роботи і вимог, розроблених кафедрою. У практичній частині автор із вичерпною повнотою викладає методику проведення та результати власного дослідження. Головні вимоги до наукового викладу результатів – точність, чіткість, стислість.

Кожен розділ починають з нової сторінки. Основному тексту кожного розділу може передувати передмова з коротким описом вибраного напрямку. У кінці кожного розділу формують висновки зі стислим викладенням наведених у розділі результатів.

Основні розділи повинні мати бібліографічні посилання на літературу, що дозволяє аналізувати власні дані та порівнювати їх з даними інших джерел літератури.

Висновки повинні містити чіткий виклад найбільш важливих результатів дослідження з пропозиціями та побажаннями щодо подальшого дослідження певної теми. Висновки подають як окремі лаконічні положення чи методичні рекомендації. Їх головна мета – підсумки проведеної роботи. Важливо, щоб сформульовані висновки відповідали поставленим завданням. У висновках необхідно зазначити не тільки позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, але й хиби та проблеми, а також конкретні рекомендації щодо їх усунення.

Список використаних джерел. З кількох можливих способів упорядкування матеріалу у списку (за алфавітом, за порядком згадування, за видом джерела) найбільш вживаним є розміщення прізвищ авторів або назв творів за алфавітом. Кількість використаних джерел, зазвичай, може бути не менше 50 у кваліфікаційній роботі.

Бібліографічний опис джерел та літератури складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної або видавничої справи (Інформація та документація. Бібліографічне посилання: Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliorafichnoho-opysuvidpovidno-do-dstu-83022015/>).

Якщо список містить посилання на літературу та джерела, записані як кириличними літерами, так і латинськими, то спочатку потрібно подавати ті, які записані кирилицею, а потім латиницею (за абеткою).

Додатки. За необхідності до додатків доцільно включити допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи (інструкції, методики, опис алгоритмів дій, конспекти уроків та позакласних заходів тощо); ілюстрації допоміжного характеру (таблиці, діаграми, схеми, графіки, карти, репродукції картин, ілюстрації до творів тощо); формули і розрахунки, зразки анкет, тестів, опитувальних листів та ін. На кожен додаток повинно бути посилання в тексті.

Підготовка, порядок та процедура захисту ВКР

ВКР проходять попередній захист на засіданні кафедри за встановленим графіком, але не пізніше ніж за три тижні до захисту.

Попереднім захистом випускної кваліфікаційної роботи (проекту) може вважатися, за рішенням кафедри, виступ та участь здобувача освіти у наукових конференціях – університетських, міжуніверситетських, всеукраїнських тощо.

На попередній захист здобувач повинен подати віддрукований та перевірений науковим керівником текст роботи.

Захист проводиться на засіданні кафедри за обов'язкової присутності завідувача кафедри та наукового керівника і передбачає такі процедурні етапи:

- виступ автора ВКР з повідомленнями про основні положення роботи;
- детальні відповіді здобувача на усні та письмові запитання членів кафедри щодо змісту й суті роботи;
- виступ наукового керівника (консультанта) про якість виконання роботи, про можливість допуску роботи до захисту перед ЕК. Кафедра робить висновок про готовність роботи до захисту перед ЕК, встановлює час роботи над зауваженнями та термін подачі роботи, оформленої згідно з вимогами, на кафедру.

Висновок-витяг із засідання кафедри є підставою для допуску роботи до захисту перед ЕК.

На цьому ж засіданні кафедри затверджують рецензентів випускної кваліфікаційної роботи.

Рецензування випускних кваліфікаційних робіт

Рецензування ВКР проводять висококваліфіковані спеціалісти виробничих, наукових і проєктних організацій, викладачі, які є фахівцями з певної спеціальності та, як правило, працюють в інших навчальних закладах. Склад рецензентів затверджує декан факультету за поданням завідувача випускової кафедри закладу вищої освіти. Рецензент ВКР не повинен бути співробітником кафедри, яку він рецензує.

Рецензія має бути об'єктивною, відображати як позитивні, так і негативні сторони роботи й містити оцінку за прийнятою шкалою оцінювання знань здобувачів.

Рецензія повинна містити рекомендовану оцінку роботи за розширеною лінгвістичною шкалою («відмінно», «дуже добре», «добре», «достатньо», «задовільно», «незадовільно»).

Підготовка роботи (проєкту) до захисту

Не пізніше ніж за місяць до захисту здобувач освіти подає на кафедру для реєстрації:

– виконану випускню кваліфікаційну роботу разом з анотацією українською та англійською мовами (кожна обсягом 1900–2000 знаків з пробілами), ключовими словами /словосполученнями;

– письмову рецензію на ВКР з рекомендованою оцінкою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика керівників щодо здобувача освіти

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

• не пропускати консультації без поважних причин, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами;

• чітко й вчасно виконувати завдання, передбачені календарним планом-графіком, зазначені в індивідуальному графіку та вказівками безпосереднього наукового керівника;

• впродовж написання роботи здобувачі освіти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури проведення та оцінювання контрольних заходів;

• брати участь у контрольних заходах та звітуванні.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Вивчаючи даний освітній компонент, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

• виконувати усі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;

• надавати для оцінювання лише результати власної роботи;

• не вдаватися до кроків, що можуть не чесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Виконання усіх форм робіт, які підлягають оцінюванню, відбувається у визначені терміни. Пропуск з поважних причин дня захисту випускної кваліфікаційної роботи (ВКР) може бути відпрацьоване у час передбачений графіком ЕК.

Повторний захист ВКР з метою підвищення оцінки не дозволяється.

У випадках, коли захист ВКР не відповідає вимогам рівня атестації, екзаменаційна комісія (ЕК) ухвалює рішення про те, що здобувач є неатестованим, про що здійснюється відповідний запис у протоколі засідання комісії. У такому разі здобувач може подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням або він повинен опрацювати нову тему,

визначену випусковою кафедрою. Повторний захист ВКР дозволяється протягом трьох років після закінчення закладу вищої освіти, але не раніше, ніж під час наступної атестації.

Здобувач освіти, який отримав незадовільну оцінку за ВКР, відраховується із закладу вищої освіти. Йому видається академічна довідка встановленого зразка.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

На захист випускної кваліфікаційної роботи у екзаменаційну комісію подають:

– зброшурований примірник випускної кваліфікаційної роботи (проєкту) з поданням голові ЕК щодо захисту ВКР (містить довідку про успішність, висновок наукового керівника з характеристикою діяльності випускника під час виконання ним ВКР (проєкту), висновок кафедри про ВКР);

– письмову рецензію на ВКР з зазначенням рекомендованої оцінки;

– антиплагіатний висновок;

– навчальну картку здобувача освіти;

– зведену відомість про виконання здобувачами навчального плану і одержані ними оцінки з освітніх компонентів, завірену деканом факультету (директором інституту).

Крім цього, ЕК до захисту ВКР можуть бути подані:

– опубліковані статті, тези, програми конференцій за темою роботи, у яких автор брав участь; для захисту магістерських робіт наявність друкованої статті (чи методичних розробок тощо) є обов'язковою;

– макети;

– зразки матеріалів і виробів;

– документи, які вказують на практичне застосування роботи тощо.

Захист проводиться на відкритому засіданні ЕК. На захисті можуть бути присутні та брати участь в обговоренні всі охочі, не порушуючи порядку й процедури захисту.

Процедура захисту включає:

– доповідь здобувача освіти про зміст роботи;

– запитання до автора;

– оголошення відгуку наукового керівника та рецензента;

– відповіді здобувача на запитання членів ЕК та осіб, присутніх на захисті;

– заключне слово здобувача освіти;

– рішення комісії про оцінку роботи (проєкту).

У доповіді здобувачу освіти слід висвітлити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях; з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення не знайшли підтвердження.

У виступі повинні міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника та рецензента. Доповідь здобувача не повинна перевищувати за часом 10–15 хвилин. Для кращого сприймання присутніми матеріалу бажано підготувати презентацію або виготовити необхідні таблиці, діаграми, графіки. Під час захисту ВКР здобувач повинен дати вичерпні відповіді на всі зауваження у відгуках та рецензіях, а також у виступах на захисті.

Оцінку за результатами захисту ВКР виставляють після закритого обговорення в ЕК, фіксують у протоколі ЕК та оголошують (голова ЕК) на відкритому засіданні.

Тривалість захисту однієї ВКР не повинна перевищувати 30 хвилин.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання результатів захисту ВКР здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання з незначними помилками
82–89	Дуже добре	B	вище середніх стандартів, але з деякими помилками
75–81	Добре	C	в цілому змістова робота зі значними помилками
67–74	Задовільно	D	непослідовно викладений матеріал зі значними недоліками
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	незадовільно

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Маковецька Л. О., Ткачук Н. М. Методичні вказівки до виконання та захисту випускних кваліфікаційних робіт для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форм навчання ОПП Середня освіта (Географія. Економіка), спеціальності 014 Середня освіта (Географія), галузі знань 01 Освіта/ Педагогіка. Волинський національний університет імені Лесі Українки, кафедра економічної та соціальної географії. Луцьк, 2023. 38 с.

2. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. *Нац. стандарт України*. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/0B1Ugk1fhA47Ha1NfZkIYZ3QzeEU/view>.

4. Кодекс академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>.

4. ПОЛОЖЕННЯ про випускні кваліфікаційні роботи (проекти). URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_ПОЛОЖЕННЯ_про_випуск_роботи-Ред-1.pdf.

5. ПОЛОЖЕННЯ про екзаменаційну комісію щодо атестації осіб, які здобувають перший (бакалаврський) та другий (магістерський) рівні освіти. URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/11/2022-Положення-про-ДЕК_2021-1-1.pdf.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Інститут модернізації змісту освіти. URL: <https://imzo.gov.ua>.

2. Онлайн-медіа про освіту та виховання дітей в Україні «Освіторія». URL: <https://osvitoria.media/>.

3. Освітня платформа «Критичне мислення» <https://www.criticalthinking.expert/pro-nas/>.

4. Офіційний сайт Верховної ради України (Законодавство України). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

5. Офіційний сайт Волинського національного університету імені Лесі Українки. URL: <http://vnu.edu.ua/uk>.

6. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/>.

7. Офіційний сайт Державної наукової установи ІМЗО. URL: <https://imzo.gov.ua/>.

8. Офіційний сайт Українського географічного товариства URL: <https://geotov.org.ua/>.

9. Онлайн-медіа про освіту та виховання дітей в Україні «Освіторія». URL:

<https://osvitoria.media/>.

10. Освітній проєкт «На урок». URL: <https://naurok.com.ua/project>.

11. Студія онлайн-освіти «EdEra». URL: <https://www.ed-era.com/courses>.

12. Юхимович Оксана Антонівна Методичні розробки. Ігри та конкурси. URL: <http://www.digestnvk10.org.ua/index.php?id=1&sid=7&lan=>.